

Asia: VN/16361/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko avustus tarpeellinen?

Esitysluonnoksessa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös valtionavustuksesta kunnille ja kuntayhtymille varhaiskasvatuksen järjestämiseen sellaisille tilapäistä suojelua hakeville tai saaville lapsille, kansainvälistä suojelua hakeville lapsille taikka paperittomille lapsille, joilla ei ole Suomessa kotikuntaa.

MLL pitää esitystä erittäin tarpeellisena. Lain kohteena olevat lapset ovat erittäin haavoittuvassa asemassa olevia lapsia, ja varhaiskasvatus on tärkeä tukimuoto heidän hyvinvoinnilleen, kehitykselleen ja oppimiselleen. Tilapäistä suojelua hakevat tai saavat lapset, kansainvälistä suojelua hakevat lapset ja paperittomat lapset eivät kuulu peruspalvelujen valtionosuuden piiriin, joten myönnettävä valtionavustus kannustaisi järjestämään varhaiskasvatusta heille. On välttämätöntä, että valtio osallistuu myös näiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen kustannuksiin.

Vaikka lakimuutos on tarkoitus jättää pysyvästi voimaan, valtionavustukselle on varattu rahoitus vain vuodelle 2023, jolloin avustuksen tulevaisuus jää epävarmaksi. Kunnilla ei myöskään olisi jatkossakaan velvollisuutta varhaiskasvatuksen järjestämiseen lakimuutoksen kohderyhmänä oleville lapsille, joten varhaiskasvatuksen järjestäminen heille jatkossakin vaihtelisi kunnittain.

Kestävämpi ja lapsen perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista paremmin toteuttava ratkaisu olisi turvata varhaiskasvatuslaissa varhaiskasvatusoikeus tilapäistä suojelua hakeville tai saaville lapsille, kansainvälistä suojelua hakeville lapsille ja paperittomille lapsille. Esitysluonnoksessa varhaiskasvatusoikeutta ei kuitenkaan ole esitetty muutettavaksi, koska esitykselle on varattu lähtökohtaisesti vain tilapäinen rahoitus vuodelle 2023.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies totesi ratkaisussaan (EOAK1992/2022), että voimassa olevan lain perusteella suojelua hakevien tai sen piirissä olevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisvelvollisuus jää tulkinnanvaraiseksi ja tapauskohtaisen arvioinnin varaan ja että varhaiskasvatuslain tulkintakäytäntö saattaa vaarantaa haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien toteutumisen. Apulaisoikeusasiamies esitti, että on tarpeellista arvioida, tulisiko kansainvälistä tai muuta suojelua hakevien tai sen piirissä olevien lasten yhdenvertaisen varhaiskasvatusoikeuden toteutuminen turvata lainsäädäntöä muuttamalla tai sitä täsmentämällä.

Myös eduskunta on edellyttänyt lausumassaan (EV 43/2019 vp), että valtioneuvosto selvittää ja selkeyttää varhaiskasvatustilain 6 §:n 3 momentin tarkoittamien lasten, esimerkiksi turvapaikanhakijalasten, varhaiskasvatusoikeuden yhdenvertaista toteutumista. Jatkovalmistelussa tulisi vielä selvittää varhaiskasvatusoikeuden laajentamisen mahdollisuudet turvaamalla rahoitus pitkäjänteisellä tavalla.

Ovatko avustuksen myöntöperusteet selkeät?

Avustuksen myöntämisperusteita voidaan sinällään pitää selkeinä.

Avustuksen kohteena olevilla lapsilla on usein erityistarpeita, jolloin asetusluonnoksen 2 §:n 4 momentin mukainen avustusmäärä (547 euroa kutakin enintään viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa ollutta kolme vuotta täyttäneitä lasta kohden) on pieni. Parempi ratkaisu olisi, että avustus myönnettäisiin myös näiden lasten osalta asetusluonnoksen 2 §:n 3 momentin mukaisena (kutakin enemmän kuin viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa ollutta kolme vuotta täyttäneitä lasta kohden myönnetään valtionavustusta 1038,00 euroa kuukaudessa).

Avoin varhaiskasvatustoiminta on rajattu valtionavustuksen ulkopuolelle. Vaikka varhaiskasvatus on ensisijainen toimintamuoto myös lakimuutoksen kohteena oleville lapsille, avoin varhaiskasvatus voi osaltaan madaltaa kynnystä varhaiskasvatukseen piirin hakeutumisille. Tämän vuoksi voisi olla perusteltua, että kunta voisi saada valtionavustusta myös avoimen varhaiskasvatuksen järjestämiseen.

Onko teillä täydennettävää vaikutusarvioihin?

Varhaiskasvatushenkilöstöstä on pulaa, joten henkilöstön koulutusmäärien lisäämisen tarvetta olisi hyvä korostaa myös tässä yhteydessä kuten myös kotoutumista koskevaa täydennyskoulutusta.

Onko teillä muita huomioita?

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[MLLn lausunnon tiivistelmä - Rahoituslaki - 2.9.2022.pdf](#)

livonen Esa
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry